

Sp. zn. 5/2022/NZ/AF
Č. j. KVOP-58374/2022
Datum 21. listopadu 2022

Vážený pan
MUDr. Eduard Rodák
ředitel
Dětská psychiatrická nemocnice Velká Bíteš
U Stadionu 285
595 01 Velká Bíteš

Vážený pane řediteli,

obracím se na Vás v návaznosti na zprávu, která vznikla na základě systematické návštěvy Dětské psychiatrické nemocnice Velká Bíteš (dále jen „nemocnice“). Návštěva proběhla ve dnech 15. a 16. března 2022.

V reakci jste se vyjádřil k opatřením a doporučením ve zprávě, za což děkuji. Vaši reakci a přijaté kroky považuji u většiny opatření za dostatečné. U některých opatření však považuji za vhodné se k Vaší reakci vyjádřit a u některých žádám o její doplnění.

Opatření číslo 3

Provádět osobní prohlídky dětských pacientů po návratu z dovolenky pouze v odůvodněných případech a způsobem, který šetří jejich důstojnost (průběžně).

Sdělil jste, že kontroly bude nemocnice z důvodu ochrany pacientů nadále provádět i po návratu z terapeutické dovolenky. Uvádíte, že děti do nemocnice vnášejí nevhodné předměty pro ostatní pacienty, kteří si tyto předměty objednali.

Považuji za nutné vysvětlit, že opatření i příslušný text zprávy míří pouze na prohlídky, jejichž účelem má být zjištění známek zranění (modřiny, známky sebepoškozování, vpichy atd.). Nemíří však na Vámi popsané odhalování případných nežádoucích předmětů v osobních věcech pacienta. Domnívám se tak, že došlo k nedorozumění, a žádám Vás proto o doplnění reakce na uvedené opatření. Jde mi o to, aby děti, u nichž nic nenasvědčuje tomu, že si ublíží nebo jim ubližuje někdo druhý, nemusely podstupovat prohlídku ve spodním prádle i po návratu z dovolenky.

Opatření číslo 10

Zajistit dostatek vhodných prostor pro setkání pacienta s návštěvou v soukromí (do 6 měsíců).

Sdělil jste, že máte v plánu zřídit návštěvní místnost. Nemocnice je nicméně limitována svým prostorovým určením.

Žádám Vás o sdělení, v jakém časovém horizontu má nemocnice v plánu tuto místnost zřídit a jaké kroky pro naplnění tohoto záměru činí.

Opatření číslo 12

Vytvořit podmínky, které umožní nepřetržitou přítomnost zákonných zástupců při poskytování zdravotních služeb, pokud o to projeví zájem (do 1 roku).

Sdělil jste, že v současné době nevidíte technickou možnost, jak tento požadavek realizovat, neboť pro to nejsou v nemocnici prostory.

Vámi popsany důvod nemožnosti zajistit dítěti nepřetržitou přítomnost zákonných zástupců při jeho hospitalizaci považuji za pochopitelný. Ze získaných poznatků z návštěv psychiatrických nemocnic navíc usuzuji, že se jedná o rozšířený problém, kdy z důvodu nevhodných materiálně-technických podmínek nemají psychiatrické nemocnice možnost realizovat pacientovo právo na nepřetržitou přítomnost zákonných zástupců.

Domnívám se, že výše uvedený nedostatek v podobě nevhodných materiálně-technických podmínek je do značné míry přičitatelný Ministerstvu zdravotnictví coby zřizovateli nemocnice. Při vhodné příležitosti proto Ministerstvo zdravotnictví o tomto problému vyrozumím.

Opatření číslo 16

V reakci na tuto zprávu sdělit, zda je pacientům a zákonným zástupcům nabízena možnost nahlížet do zdravotnické dokumentace a pořizovat si kopie vlastními prostředky na místě (spolu s odpovědí na zprávu).

Sdělil jste, že možnost bude ukotvena v informovaném souhlasu.

Na webových stránkách nemocnice je nadále dostupný sazebník úhrad k pořizování výpisů, opisů nebo kopií zdravotnické dokumentace. Žádám Vás proto o upřesnění, zda mají pacient a zákonní zástupci možnost nahlížet do zdravotnické dokumentace a pořizovat si z ní kopie na místě zdarma. Podotýkám, že jsou dle sazebníku nadále zpoplatněny i úkony jako je vyhledávání informací či příprava dokumentace, ačkoliv tyto služby dle zákona zpoplatňovány být nemohou, na což jsem upozornil i ve zprávě.

Opatření číslo 17

Vyčlenit jednoho pracovníka na směně, který se bude věnovat pouze sledování kamerových výstupů, pokud jsou kamery aktivovány (průběžně).

Sdělil jste, že sledování kamerového systému se věnuje konkrétní pracovník, který má na starost vyšetřovnu.

Žádám Vás o upřesnění, zda se tento pracovník věnuje ve vyšetřovně pouze sledování kamerových výstupů, či zda při jejich sledování vykonává i jinou činnost. Jak jsem již uvedl ve zprávě, sleduje-li pracovník kamerové výstupy během jiné činnosti, je zde riziko, že něco přehlédne.

Opatření číslo 24

Odstranit předchozí (ne)souhlas zákonného zástupce s použitím omezovacích prostředků z formuláře o informovaném souhlasu s hospitalizací a zjišťovat souhlas s každým použitím omezovacího prostředku zvlášť (do 1 měsíce).

Sdělil jste, že předchozí souhlas, resp. nesouhlas s použitím omezovacích prostředků po nemocnici požadoval soud. Dále jste uvedl, že je možné jej z formuláře o informovaném souhlasu odstranit s tím, že budete zákonné zástupce pouze informovat o možnosti a okolnostech použití případných omezovacích prostředků. Následné informování o jejich použití dle Vašeho sdělení probíhá již léta. Tvrdíte však, že zajistit souhlas s každým použitím omezovacích prostředků zvlášť nelze. Použití omezovacích prostředků je totiž pokaždé spojeno s akutním medicínským stavem, kdy není možné řešit telefonicky souhlas či nesouhlas s jeho použitím.

Vítám, že zvažujete možnost odstranit souhlas, resp. nesouhlas s použitím omezovacích prostředků z formuláře o informovaném souhlasu, i zavedení postupu, kdy budete zákonné zástupce o možnosti použití omezovacích prostředků předem informovat. Předběžný souhlas s použitím omezovacích prostředků totiž nic nepřináší, neboť nemocnice může (či spíše musí, aby předešla vážnému ohrožení života a zdraví) při naplnění zákonných podmínek omezovací prostředek použít bez předem uděleného souhlasu. Z právního hlediska je tedy matoucí, že nemocnice předem vyžaduje souhlas, který nepotřebuje. Předběžný souhlas navíc nemocnici nezbavuje povinnosti informovat zákonného zástupce o každém použití omezovacího prostředku¹, což, jak jste uvedl, nemocnice činí.

Uvědomuji si, že není možné získávat souhlas před použitím omezovacího prostředku ani v průběhu jeho použití, neboť, jak jste sám uvedl, je jeho použití vždy spojeno s akutním medicínským stavem. Zákon však s tímto počítá, když stanoví, že je nemocnice povinna oznámit použití omezovacího prostředku soudu, pokud nezletilý pacient (je-li k tomu způsobilý), nebo jeho zákonný zástupce nevysloví do 24 hodin s omezením souhlas.²

Opatření číslo 26

Zřídit bezpečný pokoj zvýšené psychiatrické péče odpovídající minimálním standardům akutní lůžkové psychiatrické péče (do 1 roku).

Sdělil jste, že takový pokoj máte v plánu zřídit.

Žádám Vás o sdělení, v jakém časovém horizontu má nemocnice v plánu tento pokoj zřídit a jaké kroky pro naplnění tohoto záměru činí.

Opatření číslo 28

Provádět s pacientem ve vhodném čase po ukončení omezení rozhovor s cílem nejen jej informovat, proč bylo z pohledu zdravotníků nezbytné omezovací prostředek použít,

1 Viz § 39 odst. 3 písm. b) zákona č. 372/2011 Sb., o poskytování zdravotních služeb, ve znění pozdějších předpisů.

2 Viz § 40 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 40 odst. 2 zákona o zdravotních službách.

ale také vyslechnout jeho pohled a společně hledat alternativní opatření do budoucna, a provádění rozhovoru důsledně zaznamenávat do zdravotnické dokumentace; toto pojetí zakotvit ve vnitřním předpisu (do 3 měsíců).

Sdělil jste, že to, za jakých okolností rozhovor bude probíhat, je individuální a ponecháváte to na odborné erudici lékařů a psychologů. Dále jste uvedl, že prakticky k němu dochází během intervence a vizit. Dále jste sdělil, že je možné do předpisu zakotvit, aby rozhovor proběhl nejpozději do 24 hodin a následně byl zaznamenán do dokumentace.

Podotýkám, že s následným rozbořením omezení pracuje např. odborná metodika k prevenci, deeskalaci a nezbytnosti použití omezovacích prostředků³ schválená Psychiatrickou společností ČLS JEP. Nejedná se tak o postup, který by byl založen na neodborných poznatcích. Uvítal bych proto, kdybyste znovu zvážil přijetí výše uvedeného opatření, se zohledněním metodického doporučení, na které odkazují.

Vážený pane řediteli, děkuji za Váš čas a žádám Vás o odpověď ve lhůtě 30 dnů od obdržení tohoto dopisu.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

3 Doporučený postup: Prevence, deeskalace a nezbytné použití omezovacích prostředků. 2022 [cit. 11. 11. 2022]. Dostupné z <https://www.reformapsychiatrie.cz/clanek/doporuceny-postup-pouzivani-omezovacich-prostredku>.